

Åsa Larsson

Het zwarte pad

Vertaald uit het Zweeds door
Elina van der Heijden en
Wiveca Jongeneel

Anthos | Amsterdam

Uittreksel uit het medisch dossier van patiënte Rebecka Martins-son, 12 september 2003

Reden van opname: patiënte is opgenomen in het ziekenhuis van Kiruna met verwondingen in het gezicht na een val en een trauma aan het hoofd. Op het moment van opname bevindt ze zich in acuut psychotische toestand. Chirurgische behandeling van de verwondingen aan het gezicht is noodzakelijk, daarom wordt patiënte onder narcose gebracht. Na het ontwaken uit de narcose vertoont patiënte nog steeds floride psychotische symptomen. Besluit tot dwangopname volgens par. 3 van de Wet op Psychiatrische Dwangverpleging. Overplaatsing naar de psychiatrische kliniek van het St. Göranziekenhuis in Stockholm, gesloten afdeling. Voorlopige diagnose: DSNAO. Behandeling: Risperdal mix, 8 mg per dag en Seresta, 50 mg per dag.

Het is de laatste tijd.

Zie, hij komt met de wolken, en elk oog zal hem zien.

Het is het laatste uur.

Het is de tijd van het vuurrode paard. Ze komt met het lange zwaard, zodat de mensen elkaar afslachten.

En hier! Houden ze me in hun armen! Ze luisteren niet! Hardnekkig weigeren ze hun blik naar de hemel te richten, die zich boven hen opent.

Het is de tijd van het vaalbleke paard.

En hij schraapt zijn scherpe hoeven. Hij schopt de aarde uit haar baan.

Er kwam een enorme aardbeving, en de aarde werd zwart als een haren zak, en de hele maan werd als bloed.

En ik bleef over. We zijn met velen die werden achtergelaten. We knielen en bidden voor onze reis in het donker en we legen onze darmen uit vrees. Op weg naar de zee, die brandt van vuur en zwavel, en dit is de tweede dood. Nog maar een paar minuten resten ons. We pakken de eerste de beste beet. We houden degene die het dichtstbij staat stevig vast.

Ik hoor de stem van de zeven donderslagen. Eindelijk zijn de woorden duidelijk.

De stem zegt. Dat de tijd. Om is.
Maar hier luistert niemand!

Uittreksel uit het medisch dossier van patiënte Rebecka Martinson, 27 september 2003

Contact met patiënte mogelijk, ze antwoordt als ze wordt aangesproken en kan vertellen over de gebeurtenissen die de depressieve psychose hebben uitgelokt. Vertoont symptomen van een vitale depressie: gewichtsvermindering, lusteloosheid, verstoorde nachtrust, wordt vroeg wakker. Risico van suïcide aanwezig. Ect-behandelingen gaan door. Cipramil in tabletvorm, 40 mg per dag.

Een van de verplegers (ik heb verplegers, alleen dat al) heet Johan. Of is het Jonas? Of Johnny? Hij gaat met me wandelen. Ik mag niet alleen naar buiten. We lopen niet ver. Toch word ik ongelooflijk moe. Misschien ziet hij het als we teruglopen. Hij doet alsof hij niets merkt. Praat voortdurend. Dat is goed, dan hoef ik niets te zeggen.

Hij heeft het over de strijd om de wereldtitel tussen Muhammad Ali en George Foreman in Zaïre in 1974.

‘Hij kreeg zoveel klappen! Hing in de touwen en liet Foreman slaan. Foreman, wat was die wreed! We hebben het wel over zwaargewichten, en de meeste mensen zijn het vergeten, maar vóór de wedstrijd maakte iedereen zich zorgen om Ali. Ze dachten dat Foreman hem misschien zou doodslaan. En Ali stond daar maar, verdomme, hij was net een steen, man! En hij incasseerde zeven ronden lang slaag. Hij matte Foreman psychisch totaal af. In de zevende ronde leunde hij tegen Foremans schouder en fluisterde in zijn oor: “*Is that all you got, George?*” En dat was ook zo! In de achtste ronde kon Foreman zijn dekking maar amper behouden en toen kwam het gat in zijn verdediging. Ali deed alleen maar: paf! (zijn rechterhand maakt een hoekstoot in de lucht). Foreman valt neer als een hoge den. Krak!’

Ik zeg niets. Merk dat de bomen naar herfst beginnen te ruiken. En hij kletst over *Rumble in the jungle. I am the greatest. Thrilla in Manilla.*

Of hij praat over de Tweede Wereldoorlog (mag hij dat wel doen met mij, vraag ik me af, ben ik niet te gevoelig, te broos als het ware, wat zou de psychiater ervan zeggen?).

‘De Japanners, dat zijn echte krijgers. De gevechtspiloten kwamen midden op de Stille Oceaan soms zonder benzine te zitten. Als ze dan een Amerikaans vliegdekschip binnen bereik hadden, vlogen ze er recht op af. Wam! Of ze maakten een elegante buiklanding op het water, al-

leen om te laten zien hoe ongelooflijk goed ze konden vliegen. En als ze daar dan lagen en het hadden overleefd, ja, dan sprongen ze het water in en staken een zwaard in hun lichaam. Ze lieten zich niet levend door de vijand pakken. Hetzelfde toen ze bij Guadalcanal vochten. Als ze zagen dat ze waren verslagen, sprongen ze als lemmingen van de klippen. De Amerikanen stonden daar met hun megafoons en wilden dat ze zich zouden overgeven.'

Als we weer terug zijn op de afdeling word ik plotseling bang dat hij gaat vragen of ik het leuk vond om te wandelen. Vragen of ik het leuk vond? Of ik het morgen weer wil doen?

Ik kan gewoon geen 'ja' of 'graag' zeggen. Ik heb het gevoel dat ik weer een kind ben dat van de dames in de stad een ijsje of een glas fris krijgt. Ze moesten altijd vragen of het lekker was. Terwijl ze het konden zien. Ik zat het ijsje immers op te likken, aandachtig stil. Maar ik moest hun iets geven. Een prijs. 'Ja' en het liefst 'dank u wel' moest ik zeggen, het zielige kind met haar gekke moeder. Nu heb ik niets te geven. Geen kik. Als hij het vraagt, moet ik nee zeggen. Hoewel de buitenlucht lekker was. Op de afdeling ruikt het naar uitgezwete medicijnen, rook, viezigheid, ziekenhuis, schoonmaakmiddelen voor de plastic vloeren.

Maar hij vraagt het niet. Neemt me de volgende dag weer mee voor een ommetje.

Uittreksel uit het medisch dossier van patiënte Rebecka Martinsson, 30 oktober 2003

Patiënte reageert goed op de behandeling. Geen risico meer op suïcide. De afgelopen twee weken verpleegd volgens de Wet op Gezondheid en Verpleging. Neerslachtig, maar niet ernstig gedeprimeerd. Mag naar Kurra-vaara, een dorpje buiten Kiruna, waar ze is opgegroeid en woonruimte heeft. Blijft in gesprekstherapie op de polikliniek in Kiruna. Moet dagelijks 40 mg Cipramil blijven innemen.

De psychiater vraagt hoe ik me voel. Ik antwoord: 'Goed.'

Hij zwijgt en kijkt me aan. Een bijna-glimlach. Invoelend. Hij kan heel lang blijven zwijgen. Daar is hij expert in. Hij laat zich niet provoceren door stiltes. Ten slotte zeg ik: 'Goed genoeg.' Dat is het juiste antwoord. Hij knikt.

Ik mag hier niet blijven. Heb al lang genoeg een plaats in beslag genomen. Er zijn vrouwen die het harder nodig hebben. Vrouwen die hun haar in brand steken. Die op de afdeling komen en op de wc stukjes spiegelglas doorslikken en voortdurend naar de Spoedeisende Hulp

moeten. Ik kan praten, antwoorden, 's morgens opstaan en mijn tanden poetsen.

Ik haat hem omdat hij me niet dwingt hier tot in de eeuwigheid te blijven. Omdat hij God niet is.

Later zit ik in de trein naar het noorden. Het landschap flitst voorbij. Eerst zijn het grote loofbomen in rode en gele tinten. Herfstzon en heel veel huizen. In al die huizen leven mensen hun leven. Ze redden het op de een of andere manier.

Na Bastuträsk komt de sneeuw. En dan eindelijk: bos, bos, bos. Ik ben op weg naar huis. De berken krimpen samen, steken spichtig en zwart af tegen het wit.

Ik druk mijn voorhoofd en neus tegen het raam.

Het gaat goed met me, zeg ik tegen mezelf. Zo voelt het als je je goed voelt.

Zaterdag 15 maart 2005

EEN NAWINTERAVOND OP HET TORNETRÄSK. HET IJS WAS DIK, MEER dan een meter. Overal op het zeventig kilometer lange meer lagen arken, vrijetijdshuisjes op ijzers, vier vierkante meter groot. In de late winter trokken de inwoners van Kiruna naar het Torneträsk. Ze gebruikten sneeuwscooters en sleepten de arken achter zich aan.

De arken hadden een luik in de vloer. De mensen boorden een gat in het dikke ijs. Een plastic buis verbond het gat in het ijs met het luik in de vloer, op die manier kon de ijzige wind niet van onderen de ark binnenkomen. En dan gingen ze in de ark in het gat zitten vissen.

Leif Pudas zat, gekleed in slechts een onderbroek, in zijn ark te vissen. Het was halfnegen 's avonds. Hij had een paar biertjes gedronken, het was tenslotte zaterdag. De butagaskachel suisde en float. Het was behoorlijk warm, meer dan vijftientig graden. Hij had ook wat gevangen, vijftien trekzalmen, weliswaar kleintjes, maar toch. En ook een paar kwabalen, die waren voor de kat van zijn zus.

Toen hij moest pissen, voelde dat bijna als een bevrijding, hij was oververhit en het zou prettig zijn om buiten even af te koelen. Hij trok zijn scooterlaarzen aan en stapte in zijn onderbroek de koude duisternis in.

Zodra hij de deur had geopend, begon de wind eraan te trekken.

Overdag was het zonnig en windstil geweest, maar in de bergen verandert het weer voortdurend. Nu rukte en trok de storm als een dolle hond aan de deur. Eerst was er bijna helemaal geen wind geweest, die had zacht grommend kracht liggen verzamelen, om vervolgens los te barsten. Hij vroeg zich af of de scharnieren het zouden houden. Leif Pudas moest de deur met beide handen beetpakken om hem dicht te kunnen doen. Misschien was het beter wat kleren aan te trekken. Ach, waarom ook, pissen was zo gebeurd.

De stormwind voerde poedersneeuw met zich mee. Geen zachte, fijne, verse sneeuw, maar scherp geslepen diamanten van stuifsnieuw. Die vloog als een witte kattenzweep over de grond, sloeg zijn huid in een tergend langzaam en pijnlijk ritme kapot.

Leif Pudas rende om de ark heen om in de luwte te komen en wilde gaan pissen. Uit de wind, maar vreselijk koud. Zijn zak trok samen tot

een keiharde bal. De pis kwam in elk geval. Hij verwachtte bijna dat de straal in de lucht zou bevriezen. In een gele boog ijs zou veranderen.

Net toen hij klaar was, hoorde hij een loeiend geluid en toen voelde hij de ark plotseling tegen zijn rug. Hij werd er bijna door omvergegooid, en het volgende moment vloog de ark weg.

Het duurde even voordat hij het doorhad. De storm had de ark meegenomen. Hij zag het raam, het vierkant van warm licht in het donker, dat zich van hem verwijderde.

Hij rende een paar passen in het donker, maar nu de verankering had losgelaten, kreeg de ark vaart. Hij zou hem nooit kunnen inhalen, het ging snel op de ijzers.

Eerst dacht hij alleen aan de ark. Hij had hem zelf gebouwd van triplex en met aluminium geïsoleerd en bedekt. Als hij hem morgen terugvond, zou er niet veel van over zijn. Hij hoopte maar dat de ark geen andere schade zou aanrichten. Dan kon hij in de problemen komen.

Er kwam een krachtige windstoot. Die wierp hem bijna tegen de grond. Toen begreep hij dat hij in gevaar verkeerde. En dat met al die biertjes in zijn lijf, zijn bloed stroomde vlak onder zijn huid. Als het hem niet lukte heel snel een veilig plekje te vinden, zou hij binnen een mum van tijd doodvriezen.

Hij keek om zich heen. Het was minstens een kilometer naar het bergpensioen in Abisko, dat zou hem nooit lukken, het ging nu om minuten. Waar was de dichtstbijzijnde ark? Door de storm en de stuif-sneeuw zag hij geen lichten van andere arken.

Denk na, zei hij tegen zichzelf. Je zet geen stap meer voordat je je hoofd hebt gebruikt. In welke richting sta je?

Hij gebruikte zijn hoofd drie tellen, voelde dat zijn handen al stijf werden, stak ze onder zijn oksels. Hij liep vier passen van de plek waar hij stond en bevond zich toen vlak voor zijn scooter. De sleutel lag in de verdwijnende ark, maar onder het zadel zat een gereedschapskistje en dat pakte hij.

Toen bad hij tot iemand daarboven dat hij de goede kant op zou gaan en liep naar de ark die het dichtst bij de zijne had gelegen. Het was niet meer dan twintig meter, maar hij kon bij elke stap wel huilen. Uit angst de ark te missen. Want dat betekende de dood.

Hij tuurde en probeerde Perssons glasvezelark te onderscheiden. De sneeuw was scherp; hij kneep zijn ogen half dicht en er vormde zich een smurrie in die hij moest wegvegen. Het was onmogelijk iets te zien, alleen duisternis en sneeuw.

Hij dacht aan zijn zus. En hij dacht aan zijn ex-vriendin, dat ze het in veel opzichten toch best goed hadden gehad samen.

Hij botste bijna tegen Perssons ark aan voordat hij hem zag. Niemand thuis, donkere ramen. Het lukte hem de hamer uit de gereedschapskist te pakken; dat deed hij met zijn linkerhand, de rechter was helemaal onbruikbaar, die deed pijn van het koude staal van het handvat van de gereedschapskist. In het donker zocht hij op de tast naar het kleine plastic raam en sloeg het in.

De angst maakte hem sterk, hij hees zijn bijna honderd kilo wegende lichaam door het raam. Vloekte toen hij zijn buik openhaalde aan de scherpe metalen rand. Maar wat gaf het. De dood had hem nog nooit zo dicht in de nek gehijgd.

Eenmaal binnen moest hij het zo snel mogelijk warm zien te krijgen. De ark bood weliswaar beschutting tegen de wind, maar het was er ijskoud.

Hij opende een paar laden en vond een doosje lucifers. Hoe moest je zoiets kleins vasthouden als je handen onbruikbaar waren door de kou? Hij stopte zijn vingers in zijn mond om ze wat op te warmen en toen lukte het hem de butagaslamp en de kachel aan te steken. Zijn hele lichaam wilde alleen maar schudden en beven, hij had het nog nooit zo koud gehad als nu. Verkleumd tot op het bot.

‘Alle Jezus, wat is het koud, godver, wat is het koud,’ zei hij een paar keer tegen zichzelf. Hij praatte hardop, dat hield de paniek op de een of andere manier weg, het was alsof hij zichzelf gezelschap hield.

De wind als een boosaardige god door het raam, hij rukte een kussen dat tegen de muur stond naar zich toe en slaagde erin het redelijk stevig tussen de gordijnroede en de muur vast te klemmen.

Hij vond een rood donzen jack, vermoedelijk van mevrouw Persson. Hij ontdekte ook een la met ondergoed en trok twee lange onderbroeken aan, een over zijn benen en een over zijn hoofd.

De warmte kwam langzaam, hij hield zijn ledematen tegen de kachel, ze prikten, het deed enorm veel pijn. In zijn ene wang en oor had hij helemaal geen gevoel, dat was niet best.

Op de bank lag een stapel dekens. Die waren natuurlijk door en door koud, maar hij kon ze om zich heen slaan, ze isoleerden tenslotte wel.

Ik heb het overleefd, zei hij tegen zichzelf. Wat geeft het ook dat er rook uit mijn oor komt?

Hij trok een deken van de bank. Het was een gebloemde deken in verschillende blauwe tinten, een overblijfsel uit de jaren zeventig.

En daaronder lag een vrouw. Haar ogen waren open en bevroren, ze

waren helemaal wit, als berijpt glas. Iets wat op pap leek, of misschien braaksel, zat op haar kin en handen. Ze had sportkleren aan. Op haar shirt zat een rode vlek.

Hij gilde niet. Hij was niet eens verbaasd. Was emotioneel helemaal uitgeput na wat hij had meegemaakt.

‘Krijg nou wat,’ zei hij slechts.

Het gevoel dat door hem heen ging, leek nog het meest op wat je voelt als je een jonge hond hebt gekocht die voor de honderdste keer in huis plast. Gelatenheid ten opzichte van de ellende der dingen.

Hij weerstond een impuls om de deken weer over haar heen te leggen en haar te vergeten.

Toen ging hij zitten nadenken. Wat moest hij nu in godsnaam doen? Hij moest natuurlijk het bergpension zien te bereiken. Niet dat hij veel zin had om daar in het donker heen te lopen. Maar hij had geen keus. Bovendien wilde hij niet hier zitten terwijl zij lag te ontdooien.

Maar hij moest nog even blijven zitten. Tot hij het niet zo vreselijk koud meer had.

Het was alsof er een soort verbondenheid tussen hen ontstond. Zij hield hem gezelschap terwijl hij een uur lang gekweld werd door de pijn toen de warmte in zijn lichaam terugkeerde. Hij hield zijn handen tegen de butagaskachel.

Hij zei niets. En zij ook niet.

INSPECTEUR ANNA-MARIA MELLA EN HAAR COLLEGA SVEN-ERIK STÅLNACKE kwamen om kwart voor twaalf in de nacht van zaterdag op zondag bij de vindplaats. De politie had twee scooters geleend van het bergpension in Abisko. De ene scooter had een slee. Een van de berggidsen had aangeboden te helpen en hij bracht de twee politiemensen naar de ark. Storm en duisternis.

Leif Pudas, die het lijk had gevonden, zat in het bergpension van Abisko en was al een keer verhoord door de eenheid van de surveillancewagen die als eerste ter plekke was geweest.

Toen Leif Pudas het bergpension had bereikt, was de receptie dicht geweest. Het had even geduurd voordat het personeel in de pub hem serieus had genomen. Het was zaterdagavond en ze waren in het bergpension wel gewend aan onconventionele kleding; mensen trokken soms hun scooteroverall uit en gingen in hun ondergoed een biertje zitten drinken. Maar Leif Pudas was binnen komen klossen in een donzen damesjack dat tot vlak onder zijn navel reikte en een lange onderbroek die als een tulband om zijn hoofd was gedraaid.

Pas toen hij in huilen was uitgebarsten, hadden ze begrepen dat er iets ergs was gebeurd. Ze hadden zijn verhaal aangehoord en waren behoedzaam met hem omgegaan terwijl ze de politie waarschuwden.

Hij had een dode vrouw gevonden, zei hij. Hij had diverse keren herhaald dat het niet zijn eigen ark was. Toch hadden ze gedacht dat hij iemand was die zijn vrouw had doodgeslagen. Niemand had hem recht in de ogen willen kijken. Hij had zonder iemand te storen in zijn eentje zitten huilen toen de politie arriveerde.

Het bleek onmogelijk het gebied rondom de ark af te zetten, de wind rukte meteen de afzetlinten mee. Daarom hadden ze de geel-zwart gestreepte linten om de ark gebonden, alsof het een pakje was. Nu klapperden de linten nijdig in de wind. De technici waren ter plekke en werkten in het licht van schijnwerpers en de gedempte butagasverlichting van de ark op het kleine oppervlak.

Er konden absoluut niet meer dan twee personen in de ark. Terwijl de technici aan het werk waren, probeerden Anna-Maria Mella en Sven-Erik Stålnacke buiten in beweging te blijven.

Door de storm en de dikke mutsen was het vrijwel onmogelijk elkaar te horen. Zelfs Sven-Erik had een muts met oorkleppen op, hoewel hij meestal midden in de winter blootshoofds rondliep. Ze riepen naar elkaar en bewogen als dikke michelinmannetjes in hun scooteroverall.

‘Moet je kijken,’ riep Anna-Maria. ‘Dit is gewoon belachelijk.’

Ze spreidde haar armen en stond als een zeil in de wind. Ze was een kleine vrouw en woog niet veel. De sneeuw was overdag gaan smelten, om ’s avonds weer te bevriezen en glad te worden, dus toen ze op die manier ging staan, nam de wind haar in zijn greep en gleeed ze langzaam weg.

Sven-Erik lachte en deed alsof hij zich haastte haar te vangen voordat ze naar het andere eind van het meer gleeed.

Nu kwamen de technici uit de ark.

‘Dit is in elk geval niet de moordplaats,’ schreeuwde de ene tegen Anna-Maria Mella. ‘Ze lijkt met een mes gestoken te zijn. Maar zoals ik al zei, kennelijk niet hier. Jullie kunnen het lichaam meenemen. Wij gaan hier morgen verder als we iets kunnen zien.’

‘En niet doodvriezen,’ schreeuwde zijn veel te dun geklede collega.

De technici gingen op de scooterslee zitten en werden naar het berg-pension gebracht.

Anna-Maria Mella en Sven-Erik Stålnacke gingen de ark in. Het was er krap en koud.

‘Hier hebben we in elk geval geen last van die rotwind,’ zei Sven-Erik terwijl hij de deur dichtdeed. ‘Zo, nu kunnen we tenminste normaal met elkaar praten.’

Het tafeltje dat aan de muur was bevestigd, was bekleed met folie met een houtpatroon. De stoelen, vier stuks van wit plastic, stonden op elkaar gestapeld. Er was een kookplaat en een kleine gootsteen. Een rood-wit geruit cafégordijn en stoffen nepbloemen in een aardewerken vaas lagen op de vloer onder het raam van plexiglas. Een vastgeklemd kussen bood redelijk goed bescherming tegen de wind die door het raam naar binnen wilde.

Sven-Erik opende de klerenkast. Daar stond een apparaat waarmee je alcohol kon stoken. Hij deed de kast weer dicht. ‘Dat hebben we niet gezien,’ zei hij alleen maar.

Anna-Maria keek naar de vrouw op de bank. ‘Een meter vijfenzeventig?’ vroeg ze.

Sven-Erik knikte en plukte wat ijskegeltjes uit zijn snor.

Anna-Maria pakte het cassetterecordertje uit haar zak. Ze stond er een poosje tegen te schelden omdat de batterijen koud waren geworden en hij het niet deed.

‘Toe nou,’ zei ze en ze hield het apparaat tegen de butagaskachel, die dapper zijn best deed om het ondanks het kapotte raam en al het heen-en-weergeloopt door de deur binnen warm te houden.

Toen ze de cassetterecorder aan de praat had gekregen, sprak ze een signalement in. ‘Vrouw, blond pagekapsel, rond de veertig... Ze is knap, vind je ook niet?’

Sven-Erik humde wat.

‘Ik vind haar in elk geval knap. Ongeveer een meter vijfenzeventig, slank, grote borsten. Geen trouwring. Geen sieraden. Kleur van de ogen is op dit moment moeilijk vast te stellen, misschien dat de patholoog... Lichtgekleurd trainingsjack, winddicht – waarschijnlijk met bloedvlekken erop, maar dat krijgen we later te horen – bijbehorende trainingsbroek, gymschoenen.’

Anna-Maria boog zich over de vrouw heen.

‘Ze is opgemaakt, lippenstift, oogschaduw en mascara,’ ging ze verder tegen de cassetterecorder. ‘Dat is toch raar als je buiten gaat sporten? En waarom heeft ze geen muts?’

‘Het was vandaag overdag lekker warm, gisteren ook,’ zei Sven-Erik. ‘Als het maar niet waait...’

‘Maar het is winter! Jij bent de enige die nooit een muts draagt. De kleren zien er in elk geval niet goedkoop uit, zij trouwens ook niet. Ik vind haar nogal chic.’

Anna-Maria zette de cassetterecorder uit. ‘We moeten vanavond meteen gaan rondvragen. Het bergpension en oostelijk Abisko. We moeten de winkeleigenaar ook vragen of iemand haar kent. Je zou toch denken dat iemand haar als vermist zou opgeven.’

‘Ze komt me bekend voor,’ zei Sven-Erik nadenkend.

Anna-Maria knikte. ‘Misschien komt ze uit Kiruna. Denk even na. Het is misschien iemand die je ergens hebt gezien. Bij de tandarts? Iemand die in een winkel werkt? Bij de bank?’

Sven-Erik schudde zijn hoofd. ‘Houd op,’ zei hij. ‘Als het me te binnen schiet, dan gebeurt het vanzelf.’

‘We moeten ook bij de andere arken gaan kijken,’ zei Anna-Maria.

‘Ja. En dat in deze vreselijke storm.’

‘Maar het moet wel!’

‘Ja.’

Ze keken elkaar even aan.

Sven-Erik zag er moe uit, vond Anna-Maria. Moe en neerslachtig. Dat werd hij wel vaker van dode vrouwen. Meestal waren het ook heel tragische sterfgevallen. De slachtoffers lagen doodgeslagen op de keu-

kenvloer en de man zat huilend in de slaapkamer, en je mocht blij zijn als ze geen kleine kinderen hadden die het hadden zien gebeuren.

Anna-Maria trok het zich nooit zo erg aan, wel als het kinderen betrof natuurlijk. Kinderen en dieren, daar wende je nooit aan. Maar een moord als deze... Niet dat ze er vrolijk van werd. Of dat ze het goedkeurde dat er iemand was vermoord, zo was het niet. Maar een moord als deze... dat was iets waar je je tanden in kon zetten. Dat had ze nodig.

Ze glimlachte inwendig om Sven-Eriks grote natte snor. Die leek op een dier dat op de weg was aangereden. De laatste tijd maakte de snor een nogal verwilderde indruk. Ze vroeg zich af hoe eenzaam Sven-Erik eigenlijk was. Zijn dochter woonde met haar gezin in Luleå. Ze dacht niet dat ze elkaar vaak zagen.

En anderhalf jaar geleden was zijn kat verdwenen. Anna-Maria had geprobeerd hem over te halen een nieuwe te nemen, maar Sven-Erik had dat geweigerd. 'Een kat is alleen maar lastig,' zei hij. 'Je raakt zo gebonden.' Ze dacht dat ze wel wist wat hij bedoelde. Hij wilde zich beschermen tegen dat hartzeer. Voordat hij eindelijk de hoop had opgegeven en was opgehouden over hem te praten, had hij zich zoveel zorgen gemaakt over Manne.

Het was zielig, vond Anna-Maria. Sven-Erik was een beste vent. Hij zou een goede man voor een vrouw kunnen zijn. En een goed baasje voor welk dier dan ook. Anna-Maria en hij konden het goed met elkaar vinden, maar het zou nooit bij hen opkomen privé met elkaar om te gaan. Niet alleen omdat hij veel ouder was. Ze hadden gewoon niet zoveel gemeen. Als ze elkaar in hun vrije tijd in de stad of in een winkel tegenkwamen, voelde de conversatie altijd geforceerd. Tijdens het werk babbelden ze er echter op los en gingen ze heel ongedwongen met elkaar om.

Sven-Erik keek naar Anna-Maria. Ze was echt klein, maar net een meter vijftig, ze verdween bijna in de grote scooteroverall. Haar lange, blonde haar was platgedrukt door de muts. Niet dat dat haar iets kon schelen. Ze gaf niet veel om make-up en dat soort dingen. Ze had er waarschijnlijk ook geen tijd voor. Vier kinderen en een man die thuis niet veel uitvoerde. Verder was er niet veel mis met Robert, Anna-Maria en hij leken het samen goed te hebben, hij was gewoon lui.

Maar hoeveel had hij zelf eigenlijk in het huishouden gedaan toen Hjördis en hij nog getrouwd waren? Hij kon het zich niet herinneren, maar wist wel dat hij niet kon koken toen hij weer alleen kwam te wonen.

'Wat zullen we doen?' zei Anna-Maria. 'Gaan wij tweeën proberen in

de sneeuwstorm de andere arken te bereiken en laten we de anderen het dorp en het bergpension doen?’

Sven-Erik grijnsde. ‘Waarom niet, de zaterdagavond is toch verpest.’

Eigenlijk was dat niet waar. Wat zou hij anders hebben gedaan? Waarschijnlijk zou hij televisie hebben gekeken en misschien bij de buurman in de sauna zijn gegaan. Altijd hetzelfde ritueel.

‘Ja,’ antwoordde Anna-Maria terwijl ze de rits van de scooteroverall dichttrok. Maar eigenlijk vond ze dat helemaal niet. Dit was geen verpeste zaterdagavond. Een ridder kan niet thuis in de schoot van zijn gezin verblijven, daar wordt hij alleen maar gek van. Hij moet naar buiten kunnen en zijn zwaard trekken. Om daarna moe en voldaan van de avonturen terug te keren naar het gezin dat de lege pizzadozen en frisdrankflessen ongetwijfeld op de salontafel heeft laten staan, maar dat maakt niet uit. Zoals het nu is, is het leven op zijn best. In het donker op het ijs bij de mensen aankloppen.

‘Ik hoop dat ze geen kinderen had,’ zei Anna-Maria voordat ze de wind in gingen.

Sven-Erik antwoordde niet. Hij schaamde zich een beetje. Hij had helemaal niet aan kinderen gedacht. Hij had alleen maar gehoopt dat er niet ergens een kat in een appartement zat opgesloten, die op zijn bazinetje wachtte.